

GAISRINĖS SIGNALIZACIJOS AUTOMATIKOS EKSPLOATAVIMO TAISYKLĖS

1. BENDRIEJI REIKALAVIMAI

1.1. Šios taisyklės nustato automatinio gaisrų gesinimo, gaisrinės, gaisrinės-apsauginės signalizacijos, dūmų šalinimo (toliau – gaisrinės automatikos) įrenginių, veikiančių įvairios paskirties ir visų nuosavybės formų objektuose, techninio eksploatavimo reikalavimus. Jos yra privalomos Lietuvos Respublikos teritorijoje.

1.2. Be šių taisyklių, būtina vykdyti galiojančių standartų, statybos normų, technologinių sąlygų, elektros įrenginių įrengimo ir eksploatavimo taisyklių, taip pat kitų priešgaisrinę saugą reglamentuojančių norminių aktų reikalavimus.

1.3. Objektų vadovai, atsižvelgdami į gamybos (darbo) specifiką, gali parengti ir išleisti savas eksploatavimo taisykles, skirtas gaisrinės automatikos priežiūrai, jas suderinę su valstybinės priešgaisrinės priežiūros organais, tačiau jos negali sumažinti šių taisyklių reikalavimų.

1.4. Gaisrinės automatikos įrenginiai turi būti sumontuoti ten, kur juos įrengti reikia pagal galiojančias respublikines statybos normas. Juos eksploatuoti būtina laikantis šių normų reikalavimų.

1.5. Šios taisyklės netaikomos kilnojamiems gaisrinės automatikos įrenginiams, sumontuotiems specialios paskirties bei sprogstamų medžiagų gamybos ir sandėliavimo objektuose.

1.6. Valstybinės priešgaisrinės priežiūros organai, atsižvelgdami į objekto pavojingumą gaisro atžvilgiu, atsiradus naujiems tobulesniems gaisrinės automatikos įrenginiams, gali papildomai reikalauti juos įdiegti. Šie įrenginiai turi būti montuojami objekto kapitalinio remonto ar rekonstrukcijos metu.

1.7. Pagal šias taisykles ir gaisrinės automatikos projektuotojų bei ją gaminančių įmonių projektinę techninę dokumentaciją objekte sumontuotus įrenginius aptarnaujančiam personalui turi būti parengtos instrukcijos; šias instrukcijas tvirtina objekto vadovai.

1.8. Sumontuoti gaisrinės automatikos įrenginiai turi atitikti projektinius techninius ir respublikinių statybos normų reikalavimus. Keisti įrenginio konstrukciją ar saugomų patalpų suplanavimą, permontuoti įrenginius leidžiama tik numatytus darbus suderinus su projektavimo organizacija ir valstybinės priešgaisrinės priežiūros organais.

1.9. Už šių taisyklių reikalavimų vykdymą objekte atsako jo vadovas.

1.10. Asmuo, atsakingas už priešgaisrinės automatikos įrenginio eksploatavimą, budėtojai ir aptarnaujantysis personalas privalo laikytis šių taisyklių reikalavimų ir atsakyti pagal objekto vadovybės jam nustatytus reikalavimus ir pareigas.

1.11. Asmenys, pažeidę šių taisyklių reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

1.12. Kiekvienas įrenginio gedimas arba nepatikimo veikimo atvejis turi būti iširtas ir užfiksuotas gaisrinės automatikos įrenginio gedimų apskaitos žurnale (1 priedas).

2. APTARNAUJANČIOJO PERSONALO IR BUDĖTOJŲ PAREIGOS

2.1. Kiekviename objekte administracijos įsakymu arba potvarkiu turi būti paskirti:

- asmenys, atsakingi už įrenginių eksploatavimą, remontą ir techninę priežiūrą;
- budėtojas, prižiūrintis įrenginį ištisą parą.

PASTABA. Jei gaisrinės signalizacijos įrenginys įjungtas į techninę priežiūrą atliekančios organizacijos centralizuotą stebėjimo pultą, budėtojas, prižiūrintis įrenginį, skiriamas tik objekto darbo metu.

2.2. Objektų personalas, nepajėgiantis atlikti ar organizuoti įrenginių techninės priežiūros ištisą parą, privalo sudaryti sutartis su atitinkama specializuota priežiūros organizacija, turinčia licenciją šiuos darbus atlikti.

2.3. Su specializuota priežiūros organizacija sudaryta planinio remonto ir techninės priežiūros sutartis nesumažina objekto vadovų (darbdavių) atsakomybės už įrenginio eksploatavimą.

2.4. Visais atvejais atliktų darbų kokybę tikrina asmuo, atsakingas už įrenginio eksploatavimą.

2.5. Asmuo, atsakingas už įrenginio eksploatavimą, privalo:

- užtikrinti įrenginio planinio remonto ir techninės priežiūros darbų atlikimą bei jų kokybę;
- kontroliuoti, kad remonto ir techninės priežiūros darbus atliktų atestuoti asmenys pagal saugos darbe, įrenginių techninio eksploatavimo, elektros įrenginių ir slėgiminių indų įrengimo ir saugaus eksploatavimo taisykles;
- garantuoti įrenginio veikimą;
- atlikti įrenginį aptarnaujančiojo personalo ir budėtojų mokymą;
- pamokyti arba instrukuoti darbuotojus (gyventojus), ką daryti, pradėjus veikti gaisrinės automatikos įrenginiui;
- parengti įrenginio eksploatavimui reikalingą dokumentaciją ir kontroliuoti, kad ji nuolat ir tinkamai būtų pildoma;
- laiku informuoti valstybinės priešgaisrinės priežiūros organus apie įrenginio suveikimo atvejus ir gedimus (2 priedas);

– informuoti:

a) įmonę gamintoją arba pardavėją (distributorių) apie nesukomplektuotus, nekokybiškus ir standartų reikalavimų neatitinkančius prietaisus ir įrenginius;

b) montavimo organizaciją apie aptiktus nekokybiškai atliktus darbus arba nukrypimus nuo projekto, jei jie nesuderinti su projektuotojais ir teritoriniais valstybinės priešgaisrinės priežiūros organais;

c) specializuotą organizaciją, pagal sutartį vykdančią planinio remonto ir techninės priežiūros darbus, apie ne laiku atliktą ir nekokybišką įrenginio remontą bei techninę priežiūrą.

PASTABA. Visais atvejais apie tai taip pat informuojami ir teritoriniai valstybinės priešgaisrinės priežiūros organai.

2.6. Aptarnaujantysis personalas privalo žinoti įrenginio veikimo principą, vykdyti šių taisyklių, eksploatavimo instrukcijos, įmonės gamintojos techninės dokumentacijos, taip pat „Vartotojų elektros įrenginių techninio eksploatavimo taisyklių“, „Elektros įrenginių eksploatavimo darbų saugos taisyklių“, „Slėgiminių indų įrengimo ir saugaus eksploatavimo taisyklių“ reikalavimus.

2.7. Aptarnaujantysis personalas ir budėtojai, pastebėję šių taisyklių reikalavimų pažeidimus arba įrenginio gedimus, privalo apie tai nedelsdami pranešti atsakingam už įrenginio eksploatavimą asmeniui ir imtis priemonių gedimams pašalinti.

2.8. Aptarnaujantysis personalas privalo atlikti reglamentinius techninės priežiūros darbus, remontą ir pildyti jam priklausančią eksploatavimo dokumentaciją.

2.9. Eksploatuojant, taip pat atliekant reglamentinius techninės priežiūros darbus ir remontą, draudžiama naudoti užsienio gamybos gaisrinės automatikos įrangą, neturinčią pripažinto Lietuvos Respublikoje atitikties dokumento, atlikti darbus, kurie trikdytų normalų įrenginio darbo režimą.

2.10. Atliekant techninės priežiūros reglamentinius darbus, kurių metu reikia išjungti įrenginį, objekto administracija privalo užtikrinti saugomų patalpų priešgaisrinę saugą. Jeigu šie darbai trunka ilgiau nei numatyta techninės priežiūros reglamentuose, būtina apie tai informuoti teritorinius valstybinės priešgaisrinės priežiūros organus.

2.11. Budėtojai privalo žinoti:

– gaisrinės automatikos įrenginių technines charakteristikas ir veikimo principus, patalpas, kuriose jie sumontuoti;

– kaip patikrinti įrenginio veikimą;

– kokius veiksmus reikėtų atlikti pradėjus veikti gaisrinei automatikai;

– dokumentacijos vedimo tvarką;

– savo pareigybinių ir įrenginio eksploatavimo instrukcijų reikalavimus.

3. APTARNAUJANČIOJO PERSONALO IR BUDĖTOJŲ PARENGIMAS

3.1. Už aptarnaujančiojo personalo ir budėtojų parengimą atsako paskirtas darbuotojas, atsakingas už įrenginio eksploatavimą.

3.2. Prieš pradėdamas savarankiškai dirbti, aptarnaujantysis personalas turi gauti teorinių žinių ir praktinių įgūdžių, susipažinti su šiomis taisyklėmis, projektine dokumentacija, eksploatavimo dokumentacijos tvarkymu, įmonės gamintojos įrenginio eksploatavimo reikalavimais, techninės priežiūros ir remonto tvarka, pareigybinėmis instrukcijomis, „Elektros įrenginių įrengimo taisyklėmis“, „Vartotojų elektros įrenginių techninio eksploatavimo taisyklėmis“, „Elektros įrenginių eksploatavimo darbų saugos taisyklėmis“, „Slėgiminių indų įrengimo ir saugaus eksploatavimo taisyklėmis“.

3.3. Aptarnaujančiojo personalo ir budėtojų mokymas vykdomas pagal sudarytą programą, patvirtintą objekto vadovo.

3.4. Kartą per metus mokymo metu aptarnaujančiojo personalo ir budėtojų žinias turi patikrinti objekto vadovo įsakymu paskirta komisija. Žinių patikrinimo rezultatai surašomi į žurnalą (3 priedas).

3.5. Specializuotų techninę priežiūrą atliekančių organizacijų personalas mokomas tų organizacijų nustatyta tvarka. Asmuo, atsakingas už įrenginio eksploatavimą, specializuotų organizacijų aptarnaujantįjį personalą turi supažindinti su objekto specifiniais reikalavimais.

3.6. Asmenų, pažeidusių šių taisyklių reikalavimus, žinios turi būti pakartotinai patikrintos ir tai pažymėta žurnale (3 priedas).

4. TECHNINĖ DOKUMENTACIJA

4.1. Asmuo, atsakingas už įrenginio eksploatavimą, privalo turėti šiuos dokumentus:

- 1) įrenginio projektinius ir vykdomuosius brėžinius;
- 2) įrenginio priėmimo eksploatuoti aktus;
- 3) prietaisų ir įrangos pasus;
- 4) sumontuotos įrangos, mazgų, prietaisų ir kitų automatinių priemonių sąrašą;
- 5) gaisro gesinimo įrenginių balionų pripildymo pasus;
- 6) įrenginio eksploatavimo instrukciją;

- 7) įrenginio techninės priežiūros reglamentinių darbų sąrašą;
- 8) techninės priežiūros grafiką;
- 9) įrenginio techninės priežiūros ir remonto apskaitos žurnalą (4 priedas);
- 10) budėtojų kaitos žurnalą (9 priedas);
- 11) budėtojų darbo grafiką;
- 12) įrenginio gedimų apskaitos žurnalą (1 priedas);
- 13) gaisro gesinimo įrenginio balionų, pripildytų ugnį gesinančiu mišiniu, svorio registracijos žurnalą;
- 14) pareigybines instrukcijas;
- 15) įsakymo ar potvarkio, kuriuo paskirti asmenys, nurodyti šių taisyklių 2.1 punkte, kopiją.

4.2. 1, 3 ir 4 papunkčio dokumentaciją parengia ir pateikia montavimo organizacija, 5 papunkčio – balionus pripildžiusi organizacija, 7, 8, 9, 12, 13 papunkčio – objekto administracija (jei įrenginio remonto ir techninės priežiūros darbus atlieka specializuota organizacija, tai objektas dokumentaciją susiderina arba ruošia kartu su ja), 2, 6, 10, 11, 14, 15 papunkčio – objekto administracija.

4.3. Techninės dokumentacijos žurnalų lapai turi būti susiūti, sunumeruoti ir antspauduoti bei patvirtinti asmens, atsakingo už įrenginio eksploatavimą, parašu.

4.4. Techninės dokumentacijos sąrašas, atsižvelgiant į objekto konkrečias sąlygas, gali būti pakeistas, prieš tai keitimą suderinus su valstybinės priešgaisrinės priežiūros organais.

4.5. Objekto administracijos parengta techninė dokumentacija turi būti peržiūrima ne rečiau kaip kartą per trejus metus arba pasikeitus eksploatavimo sąlygoms.

5. GAISRO GESINIMO ĮRENGINIAI, GESINIMO STOTYS IR SIURBLINĖS

5.1. Gaisro gesinimo įrenginiai pagal gesinimo medžiagas skirstomi į vandens, putų, vandens su papildomais komponentais ir dujų įrenginius. Gaisrų gesinimo vandeniui su papildomais komponentais įrenginių parametrai nustatomi taip pat kaip ir gesinimo vandeniui įrenginių.

5.2. Kai gaisrui gesinti naudojamas vanduo arba putos, o patalpoje sumontuoti įrengimai yra su atviromis, neizoliuotomis elektros srovei laidžiomis dalimis, elektros įtampa automatiškai išjunginama iki gaisro gesinimo pradžios.

5.3. Kiekvienai gaisrų gesinimo įrenginio sekcijai turi būti įrengtas atskiras valdymo mazgas.

5.4. Vietose, kur galima mechaniškai pažeisti purkštukus (sprinklerius, drenčius), jie turi būti apsaugoti, nekeičiant drėkinimo ploto ir nedarant įtakos šilumos plitimui.

5.5. Sprinklerinio purkštuko spynos lydžiosios dalies lydymosi temperatūra arba stiklinės ampulės sprogo temperatūra turi atitikti numatytą projektinėje dokumentacijoje.

5.6. Vienoje patalpoje sumontuotų purkštukų išpurškimo angos turi būti vienodo skersmens.

5.7. Purkštukai turi būti švarūs, neįtrūkę ir be įlenkimų. Atliekant patalpoje remonto darbus, purkštukai apsaugomi, kad ant jų nepatektų dažų ar tinko. Pabaigus remontą, apsauginiai įtaisai nuimami.

5.8. Draudžiama: – vietoje suveikusių ir nekokybiškų purkštukų įmontuoti kamščius; – sandėliuoti medžiagas arčiau kaip per 0,9 m nuo purkštukų.

5.9. Objekte turi būti purkštukų atsarga ne mažesnė kaip 10 % nuo sumontuotų purkštukų skaičiaus.

5.10. Vamzdynai turi būti nudažyti tokia spalva:

– pripildyti vandens – žalia;

– pripildyti oro – žalia iki valdymo mazgo, mėlyna – už valdymo mazgo;

– pripildyti vandens ir oro – žalia iki valdymo mazgo, mėlyna ir žalia (kaitaliojant ruožus ne didesnio kaip 2m ilgio) – už valdymo mazgo;

– pripildyti putokšlio mišinio (gesinimas putomis) – žalia spalva su įspėjamaisiais rudos spalvos žiedais. Įspėjamųjų žiedų plotis turi būti 70 mm, atstumas tarp jų – 4000 mm;

– pripildyti dujų – geltona spalva.

PASTABA. Apsauginiu dažų sluoksniu nudažomi visi išoriniai vamzdynų paviršiai, išskyrus sriegius ir flanšinių sujungimų sandarinančius paviršius.

5.11. Patalpose su agresyvia aplinka vamzdynai turi būti nudažyti tai aplinkai atspariais dažais.

PASTABA. Vamzdynai teatruose, muziejuose ir kituose kultūros objektuose gali būti dažomi derinant prie patalpų interjero.

5.12. Draudžiama:

– naudoti įrenginio vamzdynus bet kokiais įrangai pakabinti arba tvirtinti;

– naudoti vidaus gaisrinius čiaupus, sumontuotus sprinklerinės gaisro gesinimo sistemos tinkle, kitiems, ne gaisrų gesinimo tikslams;

– prijungti gamybinius įrengimus ir sanitarinius prietaisus prie gesinimo įrenginių vamzdynų;

– įrengti uždaramąją armatūrą ir flanšinius sujungimus maitinimo ir paskirstymo vamzdynuose.

5.13. Negalima užkrauti ar užgriozdinti priėjimų prie valdymo mazgų.

5.14. Prie kiekvieno valdymo mazgo turi būti lentelė, kurioje nurodyta saugomų patalpų pavadinimai, sumontuotų purkštukų skaičius ir tipas bei funkcinė jų išdėstymo schema. 5.15. Valdymo mazgų sklendės turi būti užplombuotos.

5.16. Patalpa, kurioje įrengtas valdymo mazgas, turi turėti avarinį apšvietimą ir turi būti užrakinta. Šios patalpos raktus turi turėti aptarnaujantysis personalas ir budėtojai.

5.17. Ant valdymo mazgų patalpos durų arba šalia jų turi būti užrašas „Gaisro gesinimo įrenginio valdymo mazgas“ (GGIVM).

5.18. Siurblinė turi turėti telefono ryšį su gaisriniu postu arba su kitomis patalpomis, kuriose budima ištisą parą. Prie įėjimo į siurblinę turi būti pastoviai įjungta švieslentė „Gesinimo stotis“.

5.19. Gesinimo stoties (siurblinės) patalpoje turi būti tvarkingos, aiškios įrenginių išdėstymo ir principinės elektrinio valdymo schemos.

5.20. Gesinimo stoties (siurblinės) patalpa turi būti užrakinta. Šios patalpos raktus turi turėti aptarnaujantysis personalas ir budėtojai.

5.21. Siurblinėje įvadinės ir valdymo mazgų sklendės, automatikos ir signalizacijos spintos turi būti užplombuotos.

5.22. Gesinimo stoties (siurblinės) apsaugai gali būti įrengta automatinė apsauginė signalizacija, kurios signalai įvesti į budėtojų personalo patalpą.

5.23. Gesinimo stoties (siurblinės) ir valdymo mazgų patalpose draudžiama laikyti pašalines medžiagas ir įrengimus.

5.24. Gaisro gesinimo vandeniu ir putomis įrenginių elektrinis valdymas privalo garantuoti:

– pagrindinių siurblių (gaisrinių ir siurblių dozatorių) automatinį paleidimą;

– rezervinių siurblių (gaisrinių ir dozatorių) automatinį paleidimą;

– uždaromosios armatūros su elektros pavara automatinį įjungimą;

– drenažinio siurblio automatinį paleidimą ir išjungimą;

– vietinį, o prireikus ir distancinį siurblių valdymą;

– įrenginių, garantuojančių ugnį gesinančios medžiagos ir suspausto oro nutekėjimo kompensavimą vamzdynuose ir hidropneumatiniuose talpose, vietinį valdymą;

– dingus įtampai pagrindiniame įvade (išskyrus siurblių vietinio valdymo grandines ir šviesos signalizaciją apie įtampą elektros įvaduose) valdymo grandinių ir signalizacijos automatinį perjungimą prie rezervinio įvado;

– automatinio siurblių paleidimo išjungimą;

– elektrifikuotų sklendžių (vožtuvų), prietaisų, registruojančių valdymo mazgų suveikimą, ir prietaisų, formuojančių valdymo impulsą automatiniam gaisrinių siurblių, siurblių dozatorių paleidimui, elektrinių grandinių automatinę kontrolę (pagal iškvietimo komandą);

– avarinio lygio rezervuare, drenažinėje prieduobėje ir putokšlio skiedinio talpoje (saugant jį atskirai) automatinę kontrolę;

– garso ir šviesos signalizacijos būklės kontrolę;

– garso signalizacijos išjungimą;

– objekto technologinių ir elektrotechninių įrenginių bei apie gaisrą informuojančių sistemų valdymo impulsų formavimą (sumontuojant gaisro gesinimo ar signalizacijos aparatūros išėjimuose potencialinius arba bepotencialinius, kontaktinius arba bekontakčius elementus).

5.25. Siurblių vietinio valdymo įrenginiai turi būti sumontuoti siurblinėje. Leidžiama gaisrinius siurblius valdyti iš budėtojų patalpos. Kompresoriaus vietinio valdymo įrenginiai turi būti sumontuoti siurblinėje, atsižvelgiant į kompresoriaus pastatymo vietą.

5.26. Įrenginių grąžinimas į automatinio paleidimo režimą turi būti gaisriniame poste arba kitoje patalpoje, kurioje budima ištisą parą.

5.27. Gesinimo stotyse (siurblinėse) turi būti įrengta šviesos signalizacija apie:

– įtampą pagrindiniame ir rezerviniame elektros tiekimo įvaduose;

– gaisrinių siurblių, siurblių dozatorių, drenažinių siurblių automatinio paleidimo išjungimą;

– prietaisų, kurie registruoja valdymo mazgų suveikimą ir įjungia gesinimo sistemą arba uždaramuosius įrenginius, elektrinių grandinių gedimus (pagal iškvietimo komandą, nurodant kryptį);

– elektrifikuotų sklendžių (vožtuvų) valdymo grandinių gedimus (pagal iškvietimo komandą, nurodant kryptį). Galima panaudoti vizualinę indikaciją;

– elektrifikuotų sklendžių užsikirtimą (pagal iškvietimo komandą, nurodant kryptį);

– avarinį lygį gaisriniame rezervuare, talpoje su putokšlio skiediniu, drenažinėje prieduobėje (bendras signalas).

5.28. Patalpoje, kurioje budima ištisą parą, turi būti įrengta:

a) šviesos ir garso signalizacija apie:

- gaisro kilimą (iššifruojant kryptis);
- siurblių paleidimą;
- įrenginio darbo pradžią, nurodant kryptį, kuria paduodama ugnies gesinimo medžiaga, arba patalpas (iššifruojant kryptis);
- siurblių automatinio paleidimo išjungimą;
- įrenginio gedimą: įtampos dingimą pagrindiniame ir rezerviniame elektros tiekimo įvaduose, slėgio kritimą hidropneumatinėje talpoje, gaisrinės signalizacijos elektros tiekimo linijų ir įtaisų gedimus (nesant tokios signalizacijos gaisrinės signalizacijos aparatūroje), elektrifikuotų sklendžių užsikirtimus, uždaromosios armatūros elektrinių valdymo grandinių gedimus (bendras signalas);
- vandens, putokšlio skiedinio, putokšlio avarinį lygį rezervuaruose arba talpoje, drenažinėje prieduobėje (bendras signalas);

b) šviesos signalizaciją apie:

- įtampą įrenginių elektros tiekimo sistemos įvaduose;
- garso signalizacijos, informuojančios apie gaisrą, išjungimą (kai nėra signalizacijos automatinio režimo atstatymo);
- garso signalizacijos, informuojančios apie sistemos gedimus, išjungimą (kai nėra signalizacijos automatinio režimo atstatymo);
- elektrifikuotų sklendžių padėtį (atidarytos).

5.29. Garso signalai (sirenos, skambučiai) apie gaisrą, gaisrinių siurblių paleidimą ir gesinimo įrenginių suveikimą pagal garso toną privalo skirtis nuo garso signalų apie gedimus.

5.30. Objekte gaisrų gesinimo putomis įrenginiams turi būti dviguba putokšlio atsarga. Jo kokybės analizė atliekama kartą per metus bandomojoje priešgaisrinėje laboratorijoje.

5.31. Nustatant gesinimo medžiagos kiekį gaisro gesinimo dujomis įrenginiui (didžiausiai patalpai) turi būti numatyta 100 % dujų atsarga. Įrenginio bandymams gesinimo medžiagos atsarga skaičiuojama pagal mažiausios patalpos tūrį. Dujų atsarga turi būti laikoma gesinimo stotyje.

5.32. Įrenginiai, kuriuose yra ugnies gesinimo medžiaga ir suspausto oro balionai, turi būti įrengti ne arčiau kaip per 1 m nuo šilumos šaltinio.

5.33. Prie kiekvieno paskirstymo įrenginio turi būti lentelė, kurioje nurodytas saugomos patalpos pavadinimas ir vieta.

5.34. Gesinimo dujomis stoties patalpoje, specialiai įrengtoje spintoje turi būti pirminės medicinos pagalbos priemonės, taip pat suspausto oro izoliuojantys aparatai arba dujokaukės.

5.35. Gesinimo dujomis stotyje esantys paskirstymo įrenginių (krypčių), balionų rankinio paleidimo įtaisai turi būti užplombuoti.

5.36. Asmenims, dirbantiems patalpoje, kurioje sumontuotas automatinis gaisro gesinimo dujomis įrenginys, turi būti paruošta ir iškabinta instrukcija, kurioje nurodoma veiksmų ir evakuacijos tvarka, gavus pavojaus signalą apie įrenginio suveikimą.

5.37. Gesinimo dujomis įrenginių elektrinis valdymas privalo garantuoti:

- automatinį įrenginių paleidimą;
- įrenginių automatinio paleidimo išjungimą ir atstatymą;
- elektros tiekimo automatinį perjungimą iš pagrindinio į rezervinį, dingus įtampai pagrindiniame įvade;
- distancinį įrenginių paleidimą;
- piropatronų valdymo elektrinių grandinių nutrūkimų kontrolę;
- paleidimo balionų ir sužadavimo vamzdynų slėgio kontrolę;
- šviesos ir garso signalizacijos kontrolę (pagal iškvietimo komandą);
- garso signalizacijos išjungimą;
- objekto technologinių ir elektrotechninių įrenginių bei apie gaisrą informuojančių sistemų valdymo impulsų formavimą (sumontuojant gaisro gesinimo ar signalizacijos aparatūros išėjimuose potencialinius arba bepotencialinius, kontaktinius arba bekontakčius elementus).

5.38. Gesinimo dujomis įrenginio automatinio paleidimo įtaisai turi būti įrengti patalpoje, kur ištisą parą budi žmonės.

5.39. Prie įėjimo į patalpas, saugomas gaisro gesinimo dujomis įrenginiais, turi būti įrengta šviesos ir garso signalizacija apie:

- gesinimo medžiagos tiekimą į saugomą patalpą;
- įrenginio automatinio paleidimo išjungimą.

5.40. Gesinimo dujomis stotyje turi būti įrengta šviesos signalizacija apie:

- įtampą pagrindiniame ir rezerviniame elektros tiekimo įvaduose;
- slėgio kritimą sužadavimo vamzdyne 0,05 MPa ir paleidimo balionuose 0,2 MPa (bendras signalas);
- piropatronų valdymo elektrinių grandinių gedimus (pagal iškvietimo komandą, iššifruojant kryptis arba numatant vizualinę indikaciją);

– apie įrenginio paleidimą (bendras signalas).

5.41. Objekte, kuriame sumontuotas gaisro gesinimo dujomis įrenginys (patalpoje, kurioje budima ištisa parą) turi būti įrengta:

a) šviesos ir garso signalizacija apie:

– gaisro kilimą (iššifruojant kryptis);

– įrenginio veikimo pradžią ir gesinimo medžiagos patekimą į saugomą patalpą (iššifruojant kryptis);

– įrenginio gedimą, įtampos dingimą elektros tiekimo pagrindiniame ir rezerviniame įvaduose, gaisrinės signalizacijos elektros tiekimo linijų ir įtaisų gedimus (nesant tokios signalizacijos gaisrinės signalizacijos aparatūroje), piropatronų valdymo elektrinių grandinių nutrūkimus, oro slėgio sumažėjimą (bendras signalas);

b) šviesos signalizacija apie:

– įtampą įrenginių elektros tiekimo sistemos įvaduose;

– įrenginio automatinio paleidimo išjungimą (iššifruojant kryptis);

– garso signalizacijos, informuojančios apie gaisrą, išjungimą (kai nėra signalizacijos apie automatinio režimo atstatymą);

– garso signalizacijos, informuojančios apie sistemos gedimus, išjungimą (kai nėra signalizacijos automatinio režimo atstatymo).

5.42. Gesinimo dujomis įrenginio dujų balionai turi būti sveriami ne rečiau kaip kartą per ketvirtį (jei kito termino nenurodo įmonė gamintoja). Užpildo masei sumažėjus 10 %, balionus būtina naujai pripildyti arba papildyti.

5.43. Gaisro gesinimo įrenginiai turi būti įžeminti. Įžeminimų elektros varža tikrinama kartą per metus, o elektrinių grandinių izoliacijos varža – kartą per trejus metus.

5.44. Gaisro gesinimo įrenginių veikimo patikrinimas atliekamas kartą per metus.

6. GAISRINĖ, GAISRINĖ-APSAUGINĖ SIGNALIZACIJA

6.1. Gaisrinės, gaisrinės-apsauginės signalizacijos įrenginiai, signalizatoriai (davikliai, detektoriai) turi atitikti galiojančius standartus, technines sąlygas, įmonės gamintojos reikalavimus, patalpų, kuriose jie sumontuoti, reikalavimus ir turi būti be defektų.

6.2. Gaisrinės signalizacijos įrenginiai turi būti nuolat veikiantys ir tvarkingi. Jų veikimo patikrinimas atliekamas pagal įmonės gamintojos instrukcijas. Įrenginių priežiūros ir kontrolės instrukcija turi būti prie priėmimo aparato, lengvai prieinamoje vietoje.

Kiekvienam gaisrinės signalizacijos įrenginio tipui turi būti sudarytas techninės priežiūros darbų reglamentas, o jo vykdymas turi būti fiksuojamas žurnale.

6.3. Garantinio taisymo metu eksploatuojančiai įmonei draudžiama pažeisti plombas ant įrenginio prietaisų.

6.4. Signalizatorius, įrengtus tokiose vietose, kur galimi jų mechaniniai pažeidimai, būtina apsaugoti apsaugine armatūra, neturinčia poveikio signalizatoriams.

6.5. Signalizatoriai turi būti švarūs. Vykdam patalpoje remonto darbus, signalizatoriai, kad ant jų nepatektų tinkas, dažai ir kt. medžiagos, turi būti apsaugoti apsauginiais įtaisais. Pabaigus remonto darbus, apsauginiai įtaisai turi būti nuimti.

6.6. Draudžiama vietoj sugedusių signalizatorių panaudoti kitus panašaus tipo arba veikimo principo signalizatorius arba vietoje jų užtrumpinti spindulį. Jeigu signalizatorių būtina nuimti bandymams arba dėl kitos priežasties, tuomet vietoje jo būtina sumontuoti analogišką veikiantį signalizatorių.

6.7. Priėjimas prie signalizatorių turi būti laisvas, o jų įrengimo vietos pakankamai apšviestos. Atstumas nuo signalizatorių iki sandėliuojamų medžiagų ir įrangos turi būti ne mažesnis kaip 0,6 m. Arti signalizatorių neturi būti šildymo prietaisų.

6.8. Jei signalizatoriai sumontuoti ant perforuotų lubų, per kurias į patalpas tiekiamas oras, lubos aplink juos turi būti uždengtos 0,5 m spinduliu.

6.9. Signalizacijos laidai ir kabeliai turi būti patikimai pritvirtinti, be įtrūkimų, įlinkimų, izoliacijos pažeidimų. 6.10. Objekte turi būti signalizatorių atsarga ne mažesnė kaip 10% nuo sumontuotų skaičiaus.

6.11. Automatiniai gaisriniai signalizatoriai turi būti parinkti pagal jų technines charakteristikas ir standartų reikalavimus.

6.12. Vienoje patalpoje turi būti įrengti ne mažiau kaip du automatiniai signalizatoriai.

6.13. Leidžiama vienoje patalpoje įrengti vieną gaisrinį signalizatorių, jei pastato automatinės gaisrinės signalizacijos įranga atitinka EN-54 standartų serijos ir patalpų išplanavimo reikalavimus bei yra aprobuota Priešgaisrinės apsaugos departamento bandomojoje priešgaisrinėje laboratorijoje. Gaisriniai signalizatoriai gali būti adresiniai su programiniu valdymu ir veikimo savikontrolė. Šiuo atveju vieną spindulį (kilpą) leidžiama nutiesti per kelis aukštus neribojant saugomų patalpų skaičiaus. Gaisrinių signalizatorių skaičių viename spindulyje (kilpoje) nulemia įrangos techniniai parametrai (kilpoje paliekama 10% atsarga, kad reikalui esant galima būtų prijungti papildomus signalizatorius).

6.14. Autonominiai dūmų detektoriai gali būti įrengti gyvenamuosiuose namuose, butuose, ligonių palatose, viešbučių, motelių, sanatorijų poilsio ir turizmo įstaigų kambariuose bei kitų

visuomeninės paskirties įstaigų patalpose, kuriose nuolat būna (budi) žmonės ir gali išgirsti pavojaus signalą.

6.15. Autonominius dūmų detektorius galima jungti į gaisrinės signalizacijos tinklą, tačiau negalima panaudoti jų gaisrinės automatikos įrenginių valdymo impulsams formuoti.

6.16. Autonominiai dūmų detektoriai turi būti įrengti pagal respublikinio valstybinės priešgaisrinės priežiūros organo patvirtintą „Autonominių dūmų detektorių įrengimo instrukciją“.

6.17. Rankiniai gaisriniai signalizatoriai turi būti su apsauginiu stiklu, o jų įrengimo vietos apšviestos.

6.18. Rankinio gaisrinio signalizatoriaus gedimo arba remonto atveju ant jo turi būti pakabinta lentelė su atitinkamu užrašu.

6.19. Gaisrinės signalizacijos įrenginio darbas tikrinamas perduodant pavojaus signalą šilumos dūmų arba šviesos šaltiniais, paspaudžiant signalizatoriaus mygtuką, taip pat imituojant mechaninius pažeidimus (grandinės nutrūkimą, trumpą jungimą) bei vadovaujantis pridedama prie kiekvieno įrenginio eksploatavimo instrukcija. Gaisrinės signalizacijos įrenginio darbo patikrinimo rezultatai registruojami patikrinimų apskaitos žurnale.

6.20. Sumontuotų įrenginių būklės vidinė apžiūra atliekama pasibaigus jų garantiniam terminui kartą per metus, o įrenginių veikimas – kartą per mėnesį.

6.21. Daugkartinio veikimo šiluminių signalizatorių patikrinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per metus, naudojant kilnojama bandymo prietaisą – šilumos šaltinį. Dūmų ir kombinuotų signalizatorių patikrinimas atliekamas ne rečiau kaip kartą per mėnesį.

7. APARATŪRA, ĮRENGIMAI IR JŲ IŠDĖSTYMAS BUDĖTOJŲ PATALPOJE

7.1. Montuojant gaisrinės signalizacijos stotis ir koncentratorius, numatoma ne mažesnė kaip 10% spindulių atsarga.

7.2. Į priėmimo kontrolinius prietaisus ir koncentratorius, atskiriančius signalus apie gaisrą ir gedimą, galima jungti ne daugiau kaip 10 gaisrinės signalizacijos spindulių, jeigu jais nevaldomi technologiniai ir kiti įrenginiai, automatinio gaisro gesinimo, dūmų šalinimo ir pranešimo apie gaisrą sistemos.

7.3. Gaisrinės signalizacijos stotys, koncentratoriai, priėmimo kontroliniai prietaisai turi būti sumontuoti patalpose, kuriose budima ištisą parą.

7.4. Atskirais atvejais priėmimo kontrolinius prietaisus leidžiama montuoti patalpose, kuriose nėra budėtojų, tačiau būtina garantuoti, kad signalai apie gaisrą ir gedimus būtų perduoti į kitą patalpą, turinčią ryšio kanalus pranešti apie gaisrą ir kurioje budima ištisą parą.

7.5. Patalpose, kuriose nėra budėtojų, būtina numatyti priemones, kad pašaliniai asmenys nepatektų prie priėmimo kontrolinių ir gaisrinės signalizacijos prietaisų.

7.6. Gaisrinės, gaisrinės-apsauginės signalizacijos stotis, koncentratorius, priėmimo kontrolinius prietaisus ir valdymo aparatus draudžiama montuoti sandėliuose. Šią aparatūrą galima rengti sprogimo ir gaisro atžvilgiu nepavojingose patalpose ant sienų, pertvarų ir konstrukcijų, kurių ugnies plitimo riba yra nulinė. Aparatūrą leidžiama įrengti ant degių konstrukcijų, apsaugotų metaline lakštine medžiaga, ne plonesne kaip 1 mm, arba kitokia lakštine nedegia medžiaga, kurios storis ne mažesnis kaip 10 mm. Medžiagos lakštas turi būti 100 mm didesnis už įrenginio gabaritus. Atstumas tarp priėmimo kontrolinių prietaisų ir degių lubų turi būti ne mažesnis kaip 1 m.

7.7. Kai gaisrinės signalizacijos stotys ir priėmimo kontroliniai prietaisai išdėstyti greta vienas kito, atstumas tarp jų turi būti ne mažesnis kaip 50 mm.

7.8. Įrengimai ir valdymo aparatai turi būti sumontuoti 0,8–1,8 m aukštyje ant stovo arba sienos.

7.9. Budėtojų patalpos plotas turi būti ne mažesnis kaip 15 m². Ji turi būti įrengta pirmame arba cokoliniame aukšte ir privalo turėti tiesioginį išėjimą į lauką. Oro temperatūra patalpoje turi būti 18–25 °C, santykinis oro drėgnumas – ne didesnis kaip 80%.

7.10. Patalpoje, kurioje įrengta gaisrinės signalizacijos aparatūra ir budima ištisą parą, turi būti natūralus apšvietimas, taip pat ne mažesnis kaip 150 lx dienos lempų arba 100 lx kaitinimo lempų apšvietimas. Be pagrindinio, turi būti įrengtas avarinis apšvietimas, kuris garantuotų ne mažiau kaip 10% pagrindinio apšvietimo. Esant nepatikimam kintamos elektros srovės tinklo avariniam apšvietimui, būtinas maitinimas iš akumuliatorių.

7.11. Patalpose, kuriose nėra budėtojų, tačiau įrengti priėmimo kontroliniai prietaisai, temperatūra ir santykinis oro drėgnumas turi atitikti gaisrinės signalizacijos įrenginių pasų, standartų ir eksploataavimo instrukcijų reikalavimus.

7.12. Budėtojų patalpoje, kurioje įrengtos gaisrinės signalizacijos stotys ir koncentratoriai, turi būti telefono ryšys.

7.13. Garso signalai apie gaisrą savo tonu turi skirtis nuo signalų apie gedimą.

7.14. Budėtojų patalpoje draudžiama įrengti akumuliatorines baterijas (jos turi būti įrengtos atskiroje patalpoje).

7.15. Gaisrinės signalizacijos aparatūros korpusai turi būti įžeminti. Apsauginių įžeminimų elektros varža neturi viršyti 10 om.

Įžeminimas gali būti įrengtas:

– nuo vandentiekio tinklo vamzdžių (draudžiama naudoti dujų tinklo ir šildymo vamzdžius);

– nuo pastatų ir statinių metalinių konstrukcijų, turinčių patikimą susijungimą su žeme.

7.16. Gaisrinės signalizacijos įrenginių įžeminimų elektros varžos bei elektrinių grandinių izoliacijos varžos patikrinimas atliekamas pagal 5.43 punkto reikalavimus.

7.17. Gaisrinės signalizacijos aparatūra, spintos ir t. t. turi būti užplombuotos aptarnaujančiojo personalo plombomis.

7.18. Signalizacijos prietaisų pajungimo į abonentinę telefono liniją vieta turi būti patikimai apsaugota, kad nepatektų pašaliniai žmonės.

7.19. Budėtojų patalpoje turi būti saugomų patalpų sąrašas, kuriame nurodomas jų pavadinimas ir vieta. Esant sudėtingiems objektams, turi būti teritorijos, pastatų išdėstymo schemas.

8. IŠORINĖ ŠVIESOS IR GARSO SIGNALIZACIJA

8.1. Išorinės signalizacijos tikslas – suformuoti ir išgauti aliarmo signalą bei pranešti netoliese esantiems darbuotojams, gyventojams apie gaisro pavojų.

8.2. Kaip šviesos signalizacijos prietaisas naudojama elektros lempa iki 25 W galingumo, kuri įrengiama saugomo pastato fasadinėje pusėje ne žemiau kaip per 2,75 m nuo žemės.

Elektros lempa turi būti uždengta stikliniu raudonai nudažytu gaubtu, įmontuotu apsauginėje armatūroje, pritvirtintoje prie metalinės gembės arba pastato sienos.

8.3. Garso signalizacijai naudojami elektros skambučiai, sirenos iki 20 W galingumo, montuojami pastato fasadinėje pusėje ne žemiau kaip 2,75 m aukštyje su apsaugine armatūra. PASTABA. Analogiška signalizacija gali būti sumontuota pastato koridoriuose.

9. DŪMŲ ŠALINIMO SISTEMOS

9.1. Pastatų dūmų šalinimo (toliau – priešdūminės) sistemos turi užtikrinti:

- signalų apie gaisrą automatinį formavimą ir perdavimą budėtojams;
- pritekamosios ventiliacijos ventiliatorių automatinį įjungimą ir oro tiekimą į laiptines, tambūrus šliuzus ir liftų šachtas;
- ištraukiamosios ventiliacijos ventiliatorių automatinį įjungimą ir degimo produktų (dūmų) šalinimą iš uždūmintos zonos;
- įrengimų darbo kontrolę išduodant atitinkamus signalus į valdymo signalizacijos pultus;
- pritekamosios ir ištraukiamosios ventiliacijos ventiliatorių distancinį paleidimą ir stabdymą;

- automatinį ir distancinį lifto gražinimą į pirmą aukštą (distancinis vykdomas iš signalizacijos pulto patalpos);

- oro kondicionavimo ir vėdinimo sistemų automatinį ir distancinį išjungimą;

- įspėjimą apie gaisro pavojų (šviesos ir garso signalizacijos automatinį įjungimą).

9.2. Priešdūminės sistemos elektrinis valdymas privalo leisti automatinį darbo režimą perjungti į rankinį režimą. Perjungimo įtaisas turi būti sumontuotas valdymo pulte.

9.3. Pastatų priešdūminės sistemos automatikos spintos ir signalizacijos pultai dažniausiai įrengiami patalpoje, kurioje nėra budėtojų. Šiuo atveju šviesos signalizacijos dubliuoti garso signalizacija nereikia, tačiau būtina papildomai įvesti į dispečerinę arba į patalpą, kurioje ištisą parą budi budėtojai, šviesos ir garso signalizaciją:

- apie gaisrą (bendras signalas be patalpų iššifravimo);

- apie gedimus (bendras signalas);

- apie ventiliatorių darbą (bendras signalas);

9.4. Priešdūminės sistemos automatikos spintose ir signalizacijos pultuose turi būti įrengta:

a) šviesos ir garso signalizacija apie:

- gaisro kilimą (iššifruojant kryptį);

- ventiliatorių paleidimą (iššifruojant kiekvieno ventiliatoriaus paleidimą atskirai);

- vožtuvų įjungimą, atsidarymą (iššifruojant vožtuvo įrengimo vietą);

- priešdūminės sistemos automatinio paleidimo išjungimą;

- įrenginio gedimą, įtampos dingimą pagrindiniame ir rezerviniame elektros tiekimo įvaduose, gaisrinės signalizacijos elektros tiekimo linijų, įtaisų gedimus (kai tokios signalizacijos nėra gaisrinės signalizacijos aparatūroje), vožtuvų elektrifikuotų pavarų ir elektromagnetinių fiksatorių grandinių nutrūkimus, elektrifikuotų pavarų užsikirtimus (bendras signalas);

b) šviesos signalizacija apie:

- įtampą įrenginių elektros tiekimo sistemos įvaduose;

- garso signalizacijos, informuojančios apie sistemos automatinio režimo atstatymą, gaisrą, išjungimą (kai nėra signalizacijos automatinio režimo atstatymo);

- garso signalizacijos, informuojančios apie sistemos automatinio režimo atstatymą;

- vožtuvų elektrifikuotų pavarų ir elektromagnetinių fiksatorių valdymo (maitinimo) elektrinių grandinių gedimus (pagal iškvietimo komandą, iššifruojant kryptis arba numatant vizualinę indikaciją).

9.5. Durys, vedančios į neuždūminamas laiptines, turi turėti savaiminio užsidarymo mechanizmus.

9.6. Ant automatikos valdymo signalizacijos spintų, pultų, stočių nustatytose vietose turi būti informaciniai užrašai. Jie negali būti atliekami pieštuku arba rašalu.

9.7. Priešdūminės sistemos aerodinaminiai bandymai turi būti atliekami ne rečiau kaip kartą per metus. Bandymus atlieka tik specialistai, turintys atitinkamą kvalifikaciją. Bandymų rezultatai įforminami specialiu aktu, prie jo pridedama aksionometrinė schema su nurodytais taškais, kuriuose buvo atlikti bandymai.

9.8. Matavimus aerodinaminių bandymų metu reikia atlikti ne anksčiau kaip praėjus 15 min. po ventiliatoriaus įjungimo.

9.9. Priešdūminės sistemos turi būti tinkamai eksploatuojamos (be reikalo nejunginėjamos), kiekvieno pastato pirmame aukšte ant sienos turi būti iškabinta instrukcija, kurioje nurodyti veiksmai kilus gaisrui. Prieš pradėdant sistemą eksploatuoti, visi asmenys turi būti instruktuojami ir tai pažymėta specialiame žurnale, kur pasirašo instruktavimą atlikęs pareigūnas ir instruktuojamasis. Šis žurnalas turi būti priešdūminę sistemą eksploatuojančioje organizacijoje.